

Ruha-tár

ONLINE KIÁLLÍTÁS

A HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY VISELETTÖRTÉNETI ANYAGÁBÓL

A decorative border surrounds the central text, featuring various sewing-related items: buttons in orange, pink, and green; spools of thread in green and brown; and sewing needles with pink and green thread. The items are arranged in a circular pattern around the text.

Előttörténet

2012-ben megszűnt városunkban a Nőiruha-készítő
középfokú szakképzés. Ekkor került gyűjteményünkbe
72 db kisebb méretű szabóbaba, melyeket a
Brassai Sámuel Szakközépiskola és Szakmunkásképző
Intézet Nőiruha-készítő szakos
tanulói varrtak 1998 és 2002 között.

A babák öltözetei az ókortól egészen a modern korig jól
szemléltetik a magyar és egyetemes viselettörténet
egy-egy korszakát.

A babákat és a viseleteket Dobosné Kövesi Ilona elméleti szaktanár, és Beluscsák Ferencné, illetve Kovács Krisztina gyakorlati szakoktatók irányításával

Bodnár Beáta, Csécsi Mónika, Hozdik Viktória,
Kovács Andrea, Labanc Ivett, Léber Tünde,
Mező Irén, Nagy Erika, Rézműves Enikő,
Toldi Julianna, Varga Viktória és Veres Marianna
tanulók varrták.

A kiállítás

A kosztümök közül irodalmi tematika alapján válogattunk.
Mind a 26 db viselet egy-egy irodalmi alakot vagy szerzőt rejt.
Hogy kire, mire gondoltunk, egy kis szöveges leírás vagy részlet, s az adott könyvtári
jelzetek segítségével meg lehet fejteni.

A tárlat része Ruha(szó)tár összeállításunk, illetve a férfi és női viseletek evolúcióját
szemléltető idővonalak is.

Találja ki, melyik viselet
melyik irodalmi
alakot/szerzőt rejti!

Magyar költő, tanár, lapszerkesztő, a Kisfaludy Társaság igazgatója, a Magyar Tudományos Akadémia tagja és főtitkára. A magyar irodalom egyik legismertebb és egyben legjelentősebb alakja. A legnagyobb magyar balladaköltő, ezért nevezték a ballada Shakespeare-jének, vállalt hivatala miatt a szalontai nótáriusnak, de szülővárosában – vélhetően természete miatt – a hallgati ember titulussal is illették. Fordításai közül kiemelkednek Shakespeare-fordításai. Legjelentősebb elbeszélő költeménye egy trilógia.

Könyvtári jelzete: A 76 (felnőtt- és gyerekkönyvtár)

1. #jóbarátok

Magyar költő, forradalmár, nemzeti hős, a magyar költészet egyik legismertebb és egyik legkiemelkedőbb alakja. Rövid élete alatt közel ezer verset írt magyarul, ebből körülbelül nyolcszázötven maradt az utókorra, és az ismertebbeket sok más nyelvre lefordították. Számos költeménye szinte minden magyar számára ismert. Egyik elbeszélő költeményéből daljáték, bábelőadás, rajzfilm és rockopera is készült. Legismertebb költeménye a magyar hazafias költészet kiemelkedő alkotása. Emlékét Magyarországon és a Kárpát-medence magyarlakta helységeiben több múzeum és emlékház, valamint számtalan utcanév, szobor és emléktábla őrzi. Külföldön mindmáig ő a legismertebb magyar költő.

Könyvtári jelzete: P 65 (felnőtt- és gyerekkönyvtár)

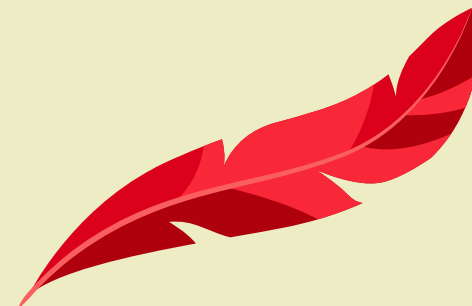
2. #jóbarátok

Ez az előkelő pár a mese szerint Londonban él három gyermekével és egy kutyával. Utóbbi különös módon nem házörző, hanem Wendy, John és Michael dadája. A szülők épp egy estélyen vannak, mikor a történet főhőse meglátogatja és magával viszi a gyerekeket otthonába, a csodás Sohaországba, hogy sose nőjenek fel.

**Könyvtári jelzetek: B 34 és D 68
(gyerekkönyvtár - mesekönyvek)
és P 23 (médiatár - DVD)**

3-4. #házas pár

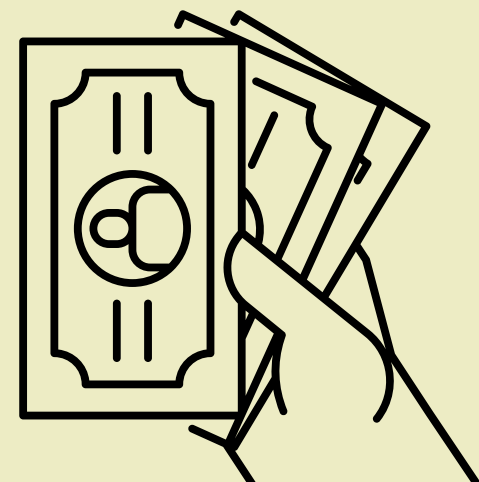
Egy társadalmi regény két főszereplője: a polgári származású, tiszta lelkű, dúsgazdag amerikai leány és a magyar nemességet képviselő fiatal, váltóhamisító dzsentrí.

A lány attól fél, mindenki csak apja pénzét látja benne, így a könyv egy jelenetében (a szüreti bálon) ruhát cserél szobalányával. Ám a mindenre elszánt, hozományvadász férfi is álruhát ölt, hogy így szerettesse meg magát a lánnyal. Terve legvégül kudarcba fullad.

A műből két film is készül: egy a harmincas, egy pedig a hatvanas években.

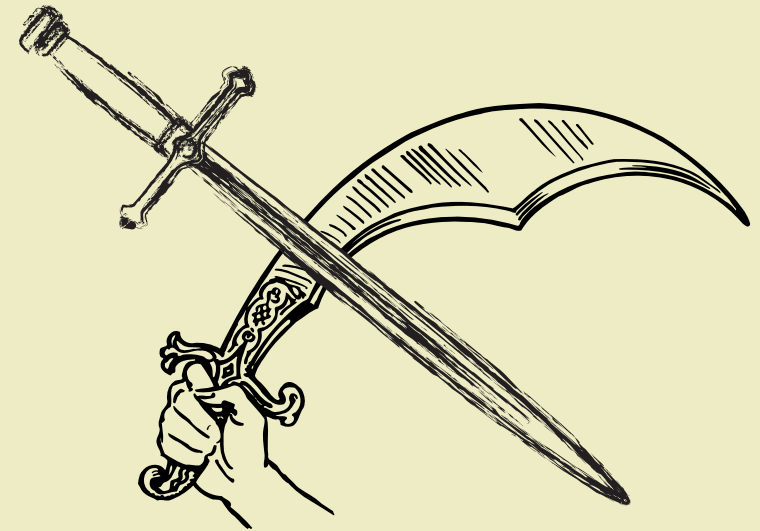
Könyvtári jelzete: M 67 (felnőttkönyvtár)

5-6. #érdekházasság

7-9. #igaztörténetalapján

Ez az egyik legismertebb magyar történelmi regény, amely 2005-ben A Nagy Könyv elnevezésű országos felmérésen a legnépszerűbb is lett. Van, aki olvasta (egészében, vagy rövidített változatban), van, aki látta... így vagy úgy, de mindenki találkozik vele, hisz jelenleg is szerepel a kötelező olvasmányok listáján. Itt egy korabeli főúri viselet mellett a könyv egyik főszereplőjének (aki királyi hadnagy, végvári vitéz, később egri kapitány), valamint szerelme pártfogójának, az akkori magyar királynénak öltözete látható.

Könyvtári jelzetek: G 25 (felnőtt- és gyerekkönyvtár) és E 22 (médiatár - DVD)

Egy történelmi regény
(mely az 1848–49-es forradalom és
szabadságharcnak állít emléket)
három női alakja:

Középen a hőslelkű magyar anya, aki
férje halála után fogadalmat tesz,
hogy az ellenkezőjét fogja tenni
annak, amit a volt ispán diktált a
végrendeletben. Ráveszi mindhárom
fiát, hogy térjenek haza a
szabadságharc szolgálatába.

Jobbján huszár hadnagy fiának szíve
választottja, balján pedig legidősebb
fiának felesége.

Szintén megtalálható a kötelező
olvasmányok listáján.

10-12. #hívahaza

**Könyvtári jelzetek: J 68 (felnőtt- és
gyerekkönyvtár) és K 91 (médiatár -
DVD)**

1. Angol író, illusztrátor, természettudós és természetvédő. Saját kezűleg illusztrált gyermekkönyvei révén vált híressé. Meséiben a brit tájat, a vidéki életet mutatja be. A könyvek főhősei állatok, közülük is a leghíresebb karakter egy nyuszi.

Könyvtári jelzetek: P 88 (gyerekkönyvtár – mesekönyvek) és N 99, R 93 (médiatár - DVD)

2. Ennek a nyolc kötetből álló gyerekkönyv-sorozatnak címadó főhősét a keleti szél fújta oda, ahol épp a legnagyobb szükség volt rá. (Ezt még Halász Judit is megénekelte.) Musical és több film is készült róla. Jellegzetes öltözkéének elengedhetetlen tartozékát le kellett adnia a ruhatárban.

Könyvtári jelzetek: T 90 (gyerekkönyvtár – szépirodalom) és M 39 (médiatár - DVD)

13-14. #nagyonbritek

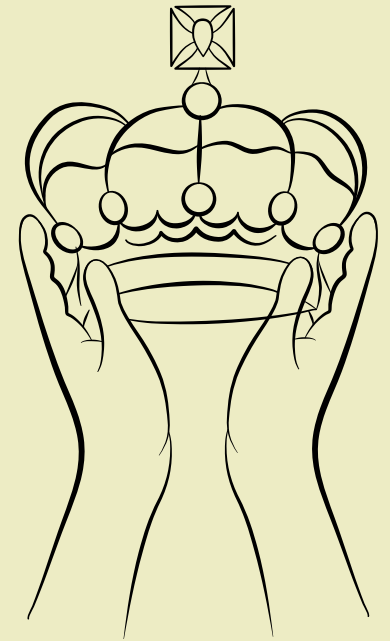

A Tudor-ház ötödik, egyben utolsó tagja az angol trónon. Az újkori Anglia egyik legnagyobb uralkodója, akinek regnálása alatt az országa tengeri és kereskedelmi nagyhatalommá vált. Élete során sosem házasodott meg, innen ragadványneve.

**Könyvtári jelzetek: M 48 (felnőttkönyvtár) és
E 40 (médiatár - DVD)**

15. #aszűzkirálynő

A gonosz mostoha elküldi
hazulról fogadott leányát, de mikor
meglátja, hogy az hogy tér haza, elküldi
édesleányát is, járjon az is szerencsével.
Ám a rest leány jutalom helyett
méltó büntetését kapja meg.
Ezt a mesét is a világhírű mesegyűjtő
fivéreknek köszönhetően ismerhetjük.

**Könyvtári jelzete: H 76 (gyerekkönyvtár
– képeskönyvek és médiatár - DVD)**

16-17. #jótetthelyébejótvarj

Ravaszággal sokra viheti az ember, de aki mások kárán akar meggazdagodni, végül póruul jár. Avagy jól gondold meg, kit fogadsz be az otthonodba!

Könyvtári jelzete: H 33 (gyerekkönyvtár – mesekönyvek)

18. #cserebereravaszdimódra

Egyik legismertebb magyar költőnk elbeszélő költeményének három szereplője. A műből egyaránt készült már daljáték, bábelőadás, rajzfilm és rockopera is.

Könyvtári jelzetek: P 65 (felnőtt- és gyerekkönyvtár) és J 38 (médiatár - DVD)

19-21.
#tündérmese

1.
"Becstelen teremtés! gyalázatos pára!
Ilyet mersz te tenni világnak csúfjára?
Lopod a napot, és istentelenkedel...
Nézz meg az ember... hogy tüstént vigyen el -"

2.
„Igaz, hogy eddig csak szamarat ismértem,
Mivelhogy juhászság volt a mesterségem.
De magyar vagyok, s a magyar lóra
termett,
Magyarnak teremte az isten lovat, nyerget."

3.
"Kedves szabadítóm! nem kérdezem, ki vagy?
Csak annyit mondok, hogy hálám irántad nagy.
Háladatosságból én mindent megteszek,
Hogyha kedved tartja, feleséged leszek."

#tündérmese

A világhírű mesegyűjtő
fivéreknek köszönhetően
maradt ránk ez a
mindenki által jól ismert
történet, melyben egy
félárván maradt leány
nehéz sorsa válik egy
csapásra tündérmesévé,
melyhez jó természete és
tündérkeresztanyja
segíti hozzá.

**Könyvtári jelzetek: G 65
és D 68 (gyerekkönyvtár –
mesekönyvek) és H 26
(médiatár - DVD)**

22-23. #ugyanazcsakátöltözött

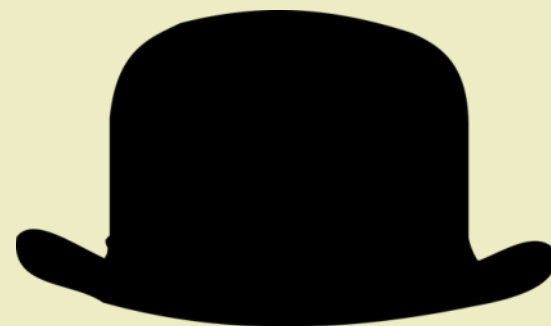

Ez a férfi az angol arisztokrácia meglehetősen kétbalkezes tagja. Az ő életének eseményeit követhetjük több könyvön keresztül. Nem lehet okunk panaszra, mert mindig történik vele valami. Csakis annak köszönheti, hogy elboldogul a mindennapok során, hogy van egy inasa, aki mindent tud, mindenkit ismer, elegáns, csak akkor beszél, ha kell és határozott ámde jól titkolt megvetéssel viseltetik gazdája és annak osztálya iránt.

A valódi fanyar angol humort árasztó novellákból vígjátéksorozat is készült a '90-es években.

Könyvtári jelzete: W 84 (felnőttkönyvtár)

24. #majdakomornyik

Egy történelmi regény szereplői:
Attila hun fejedelem bizalmasa és
lánya, aki iránt a főszereplő (egy a
Keletrómai Birodalomból érkező
görög ifjú) olthatatlan szerelemre
lobban. A mű címe rejtélyes, de
megfejtésében maga az író segít, az
előszóban:

„ (...) Az embernek csak az arca
ismerhető, de az arca nem ő. Ő az
arca mögött van. (...)”

**Könyvtári jelzete: G 25
(felnőttkönyvtár)**

25-26. #rabulejtőszépség

Ruha(szó)tár

atilla - katonai és magyar nemesi viseletként: díszes, zsinóros, csípőn alul érő, testhez simuló férfikabát

bricsesz - lovaglónadrág

diadém - drágaköves, párta formájú ékszer

dolmány - az atillához hasonló, csípőig érő, rendszerint zsinórozással díszített zubbony, kabát; régebben magyar nemesek és katonák viselete

felöltő - könnyebb szövetből készült, nem bélelt, főleg őszen és tavasszal viselt (férfi) felső kabát

főkötő - a fej tetejére – gyermeknél az arc két felére is – szorosan simuló, sapkához hasonló fejrevaló, amelyet kendőből formálnak, ill. szalaggal az áll alatt kötnék meg

frakk - elöl derékig érő, hátul fecskefarokhoz hasonló szárnyakban végződő, hosszú férfikabát

fűző - a törzs karcsúsítására, főleg a csípő, a derék és a mell formálására, leszorítására való feszes, s rendszerint valamely rugalmas anyag (pl. halcsont, acél, gumi) felhasználásával készített női ruhadarab

ingváll - fehér vászonból varrt, bő és rövid női ruhadarab, amelynek vállrészét sokszor hímzés díszíti

kacagány - kikészítetlen vadbőrből (rendszerint tigris-, párduc- vagy farkasbőrből) készült, rövid palásthoz hasonló, a (bal)vállon panyókára vetve viselt férfiruhadarab

kamásli - bokavédő

kézelő - férfiring vagy hosszú ujjú női ruha, blúz ujjának végére rávarrt vagy ráöltött, rendszerint visszahajtott széles szegély; mandzsetta

ködmön - a juh gyapjas bőréből készült rövidebb-hosszabb ujjas felsőkabát (női, férfi egyaránt)

krinolin - vékony abroncsokra rádolgozott, alul kör alakban szélesen elálló, némileg a harang alakjához hasonló bő szoknya

lajbi - rendszerint vastagabb posztóból készült, fémgombos férfimellény

mente - többnyire prémezett, bélelt, zsinóros, rövid felsőkabát; régi magyar férfi vagy ritkábban női viselet, felöltve vagy panyókára vetve hordták

pantalló - cipőhöz viselt egyenes, nem feszes szárú, hosszú férfinadrág

paszomány - arany-, ezüst-, selyem- stb. fonalakból sodort, ruha díszítésére használt zsinór

pántlika - valamely kelméből, többnyire selyemből vagy bársonyból készült, rendszerint dísznek használt szalag

pruszlik - elöl fűzött, gyakran sujtással vagy hímzéssel díszített, testhez simuló, kivágott női mellényféle

rékli - könnyű, bő szabású, szűk nyakú női blúz

rokolya - bőven ráncolt, gyakran fodros aljú alsó vagy felső szoknya

slájer - menyasszonyi fátyol

sujtás - magyaros öltözeten - kacskaringósan vagy minta szerint felvarrt lapos díszítő zsinór

turnűr - párnás csípőtömés a szoknya alatt

uszály - díszes - pl. estélyi, esküvői - női ruhán - a szoknya erősen meghosszabbított, járás közben a földet söprő hátulsó része

zsabó - rendszerint világos csipkéből vagy más könnyű kelméből készített, dúsan ráncolt, fodrozott melldísz; mellfodor, ingfodor

A férfi divat evolúciója

A 14. SZÁZADTÓL NAPJAINKIG

1300

1400

1500

1600

1680

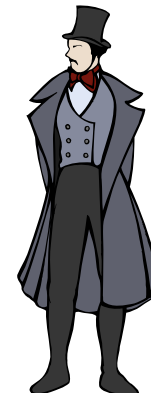
1700

1800

1820

1860

1880

1890

1900

1940

1950

1960

1970

1980

1990

2000

2010

2020

A női divat evolúciója

A 19. SZÁZADTÓL NAPJAINKIG

1800

1810

1820

1830

1840

1850

1860

1870

1880

1890

1900

1909

1917

1920

1930

1940

1950

1960

1970

1980

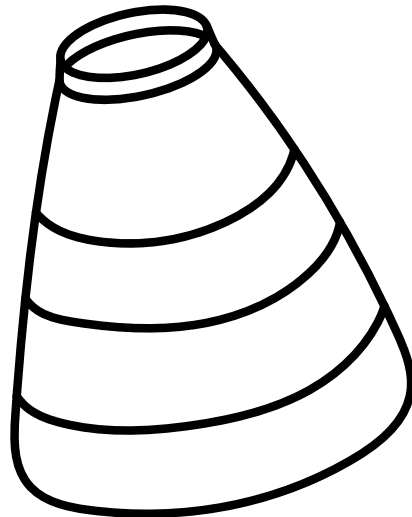
1990

2000

2010

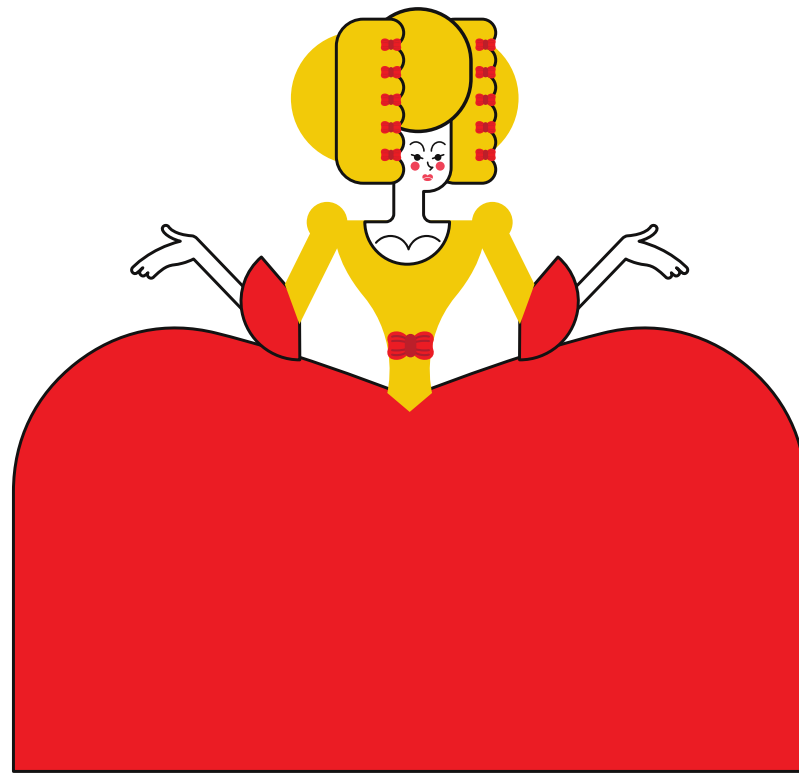
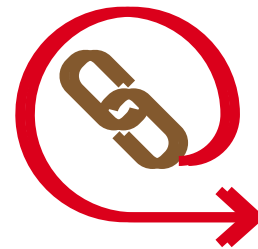
2018

Nézze meg a CrowsEyeProductions [Getting dressed](#) sorozatának videóit, melyekből megtudhatja, mit és hogyan öltöttek magukra eleink a különböző viselettörténeti korokban.

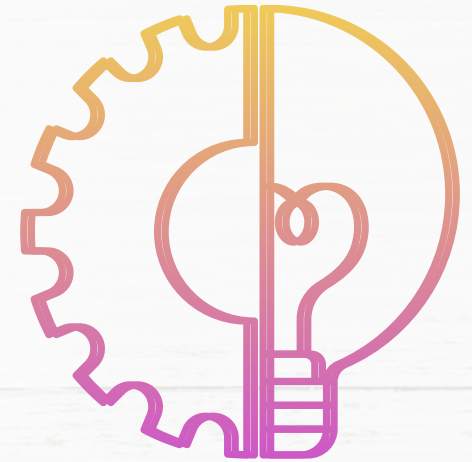
[Töltsön le](#) szebbnél szebb színezőket a témában!

Féjtse meg a 10 kérdésből
álló feladatsort!

Megoldások:

1. Arany János
2. Petőfi Sándor
3. Mr. Darling/Darling papa (J. M. Barrie: Pán Péter)
4. Mrs. Darling/Darling mama (J. M. Barrie: Pán Péter)
5. Tóth Mari (Mikszáth Kálmán: A Noszty fiú esete Tóth Marival)
6. Noszty Ferenc (Mikszáth Kálmán: A Noszty fiú esete Tóth Marival)
7. Gárdonyi Géza: Egri csillagok
8. Bornemissza Gergely (Gárdonyi Géza: Egri csillagok)
9. Izabella királyné (Gárdonyi Géza: Egri csillagok)
10. Edit (Jókai Mór: A köszívű ember fiai)
11. özv. Baradlayné (Jókai Mór: A köszívű ember fiai)
12. Aranka (Jókai Mór: A köszívű ember fiai)
13. Beatrix Potter
14. Mary Poppins
15. I. Erzsébet angol királynő
16. Holle anyó
17. Holle anyó
18. A szállást kérő róka
19. a mostoha (Petőfi Sándor: János vitéz)
20. János vitéz (Petőfi Sándor: János vitéz)
21. a francia királykisasszony (Petőfi Sándor: János vitéz)
22. Hamupipőke
23. Hamupipőke
24. Bertie Wooster (P. G. Wodehouse Jeeves-történetei)
25. Csáth (Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember)
26. Emőke (Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember)

e-könyvtár

HAMVAS BÉLA
VÁROSI KÖNYVTÁR
TISZAÚJVÁROS

Készítette:
FERENCZIK-LÉVAI FANNI
muzeológus

